

Het invriezen en bewaren van eicellen

Eicelvitricatie

Inleiding

U heeft met een arts gesproken over de mogelijkheid om uw eicellen te laten invriezen en te bewaren. Dit is mogelijk in het laboratorium van het Centrum voor Voortplantingsgeneeskunde van het UMCG.

Alle informatie die met het invriezen en in bewaring geven van eicellen te maken heeft, staat in deze tekst beschreven. Voordat u de verklaring ondertekent en uw toestemming geeft om eicellen te bewaren, vragen wij u de onderstaande informatie door te lezen.

Er kunnen verschillende redenen zijn om eicellen in te vriezen en te bewaren:

- U heeft een ziekte of u ondergaat een behandeling (operatie, chemotherapie, radiotherapie) die uw eierstokken of eicellen zullen beschadigen. Als u in de toekomst kinderen wenst, is het mogelijk de eigen eicellen hiervoor te gebruiken.
- Op de dag van de follikelpunctie bij uw IVF behandeling is onverwacht geen zaad aanwezig. Bijvoorbeeld omdat uw partner geen (goed) zaad heeft kunnen produceren, of dat het zaad niet gebruikt kan worden vanwege een infectie. De bevruchting kan dan op een later tijdstip met de ingevroren eicellen plaatsvinden.
- U en uw partner willen om persoonlijke en/of religieuze redenen slechts één of twee eicellen laten bevruchten. De overige eicellen kunnen worden ingevroren voor later gebruik.
- U weet dat u zeer waarschijnlijk vervroegd in de overgang zult raken. Dit komt omdat u zelf een erfelijke afwijking heeft, of één of meer familieleden van u zijn voor hun 35ste al in de overgang geraakt. U kunt op jonge leeftijd, als uw eierstokken nog goed functioneren, eicellen laten invriezen voor later gebruik.

In het UMCG is het op dit moment niet mogelijk eicellen in te laten vriezen om andere dan de hierboven genoemde redenen.

Het verkrijgen van eicellen

In de eierstokken rijpen eicellen in follikels. Follikels zijn eiblaasjes en iedere follikel bevat één eikel. Normaal gesproken rijpt per menstruatiecyclus één eikel in één van de eierstokken uit.

Om later een goede kans te krijgen op een eigen kind is het belangrijk dat er meerdere eicellen worden ingevroren. Daarom krijgt u eerst een behandeling met hormonen om ervoor te zorgen dat er meerdere eicellen tegelijkertijd uitrijpen. Deze hormoonstimulatie duurt tenminste acht à twaalf dagen. De hormonen dient u zichzelf dagelijks toe via een injectie.

Als u eicellen laat invriezen in verband met een oncologische behandeling, dan kan een hormoonstimulatie alleen worden uitgevoerd als er genoeg tijd is, voorafgaande aan uw behandeling van kanker. Er vindt dan altijd overleg plaats met uw internist/oncoloog.

Tijdens de hormoonstimulatie wordt met echoscopisch onderzoek de groei van de eiblaasjes gecontroleerd. Als de eiblaasjes groot genoeg zijn krijgt u een afspraak voor de follikelpunctie. Bij de follikelpunctie worden de eiblaasjes met een naald via de vagina aangeprikt en leeggezogen. In het laboratorium onderzoekt een laborant de buisjes met follikelvloeistof op de aanwezigheid van eicellen. Alleen eicellen die voldoende zijn uitgerijpt zijn geschikt om in te vriezen.

Meer informatie over de In Vitro Fertilisatie (IVF) behandeling die nodig is om eicellen te verkrijgen, kunt u lezen op de website www.voortplantingsgeneeskunde.umcg.nl of www.vpg.umcg.nl

Het invriezen en het bewaren van eicellen

De techniek die gebruikt wordt om eicellen in te vriezen is de vitrificatie. Vitrificatie is een ultrasnelle invriesmethode waarbij geen ijskristallen worden gevormd. Ijskristallen kunnen de eicel namelijk beschadigen. De eicellen worden vóór het invriezen gemengd met een cryoprotectant (antivries). Dit is een vloeistof die de eicel beschermt tegen beschadiging door invriezen en ontdooien.

De eicellen worden ingevroren bewaard in een vat met vloeibare stikstof (-196°C). In principe kunnen de eicellen jarenlang bij deze temperatuur bewaard blijven.

Infectieziekten

In één vat met vloeibare stikstof worden eicellen van meerdere vrouwen bewaard. Iedere vrouw die eicellen laat invriezen is verplicht zich van te voren te laten testen op de infectieziekten AIDS (HIV) en twee vormen van leverontsteking (hepatitis B en hepatitis C).

Dit onderzoek op infectieziekten is noodzakelijk om de kans op besmetting van andere vrouwen met deze ziekten via de vloeibare stikstof te voorkomen.

U krijgt uiteraard de uitslagen van deze onderzoeken te horen. Als de testuitslagen goed zijn, kunnen uw eicellen ingevroren worden bewaard. Mocht u besmet zijn dan wordt u verwezen voor nader onderzoek en behandeling.

Leeftijdsgrens

De maximale leeftijd voor het invriezen van eicellen in het UMCG is 40 jaar. Als u eicellen wilt laten invriezen zal de arts bloedonderzoek doen en met echoscopie uw eierstokken bekijken.

Zo kan de arts beoordelen of uw eierstokken nog voldoende eiblaasjes met eicellen kunnen maken. Als dit niet het geval lijkt te zijn, bespreekt de arts met u of het ondergaan van een IVF-behandeling wel zinvol is.

De maximale leeftijd van de vrouw voor het plaatsen van ontdooide en bevruchte eicellen in de baarmoeder, is in Nederland 45 jaar.

Het ontdooien en bevruchten van eicellen

Als u later gebruik wilt maken van uw ingevroren eicellen, dan worden de eicellen ontdooid en via ICSI (Intra Cytoplasmatische Sperma Injectie) met het zaad van uw partner bevrucht. Hierbij wordt één zaadcel in een eicel geïnjecteerd. Als er embryo's ontstaan wordt één embryo (soms twee) in uw baarmoeder geplaatst. Voordat het embryo wordt geplaatst, krijgt u een hormoonbehandeling om uw baarmoeder in optimale conditie te brengen.

De kans op een zwangerschap

De kans op een zwangerschap hangt af van vele factoren. Ten eerste van het aantal eicellen dat is ingevroren. Het kan zijn dat er ondanks de hormoonstimulatie weinig eiblaasjes zijn uitgerijpt of dat

er weinig of geen eicellen worden gevonden na de punctie. Ook kunnen er maar weinig of geen rijpe eicellen zijn. De kwaliteit van de eicellen na het ontdooien of de bevruchting kan tegenvallen, of er ontstaan embryo's van slechte kwaliteit.

Dit alles kan betekenen dat de kans op een zwangerschap na gebruik van ingevroren en bewaarde eicellen kan tegenvallen. Er is op dit moment nog weinig ervaring in de wereld met deze behandelingen. De gegevens die beschikbaar zijn wijzen op een kans op zwangerschap van hooguit 5% per ontdooide eicel.

Zwangerschap en kinderen

Het invriezen van eicellen met vitrificatie is een nieuwe techniek. In Nederland wordt dit alleen volgens een landelijk behandelprotocol uitgevoerd. Hierin is vastgelegd dat de gezondheid van kinderen die ontstaan zijn uit ingevroren en ontdooide eicellen tot hun 5e jaar worden vervolgd.

De zeggenschap over uw eicellen

U bepaalt te zijner tijd zelf in overleg met de behandelende artsen of en wanneer het zinvol is om uw eicellen te ontdooien en te gebruiken. Verwijzing naar Medisch Maatschappelijk Werk kan onderdeel uitmaken van de procedure.

U moet zich realiseren dat u in omstandigheden kan verkeren, bijvoorbeeld als u ernstig ziek bent, waarbij het niet verstandig is om een zwangerschap tot stand te brengen of waarbij de omstandigheden niet in het belang zijn van een te verwekken kind.

Dit kan dan voor de artsen van het Centrum voor Voortplantingsgeneeskunde aanleiding zijn u niet verder in behandeling te nemen.

Het vernietigen van uw eicellen

U kunt op ieder moment een schriftelijke opdracht geven aan het Centrum voor Voortplantingsgeneeskunde van het UMCG om uw ingevroren eicellen te laten vernietigen. Zonder een schriftelijke opdracht van u worden uw eicellen alleen vernietigd als u 46 jaar bent geworden of wanneer u eerder komt te overlijden.

Aansprakelijkheid

Het UMCG is niet aansprakelijk voor schade die wordt toegebracht aan uw eicellen of voor het verloren gaan van uw eicellen als gevolg van een zorgvuldig uitgevoerde invries- en ontdooiprocedure. Evenmin is het UMCG aansprakelijk voor het verloren gaan of beschadigen van uw eicellen door oorzaken in de sfeer van overmacht. Voorbeelden hiervan zijn technische tekortkomingen van de gebruikte apparatuur of oorzaken van buitenaf zoals brand, inbraak, diefstal of natuurgeweld.

De kosten

Als u vanwege een oncologische behandeling eicellen heeft laten invriezen, worden de kosten van de IVF-behandeling, het invriezen en het gedurende de eerste 2 jaar bewaren, vergoed door de zorgverzekeraar vanuit het basisverzekeringspakket.

Na die eerste twee jaren moet u zelf de jaarlijkse kosten voor het bewaren van de eicellen betalen. Op dit moment (2015) is dit bedrag ongeveer € 40,-. Op de rekening die u hiervoor ontvangt staat de omschrijving 'Laboratoriumbepalingen – code OGCB 197017'. Als u deze nota betaalt worden de eicellen weer voor één jaar bewaard. Geef daarom adreswijzigingen altijd door aan het secretariaat.

Als u om een andere reden dan een oncologische behandeling eicellen heeft laten invriezen, is het op dit moment nog niet duidelijk of uw zorgverzekeraar de behandeling (gedeeltelijk) vergoedt. Dit

kan betekenen dat u de medicijnen (hormoonstimulatie), de IVF-behandeling, het invriezen en het bewaren van de eicellen bij de cryobank, zelf moet betalen. Als u wilt weten wat de huidige kosten zijn, dan kunt u het beste contact opnemen met een medewerker van de Helpdesk Facturatie van het UMCG. Bereikbaar op werkdagen van 8.30 - 16.30 uur, telefoonnummer (050) 361 22 02, email facturatie@umcg.nl

Daarnaast adviseren we u om van tevoren contact op te nemen met uw zorgverzekeraar om duidelijk te weten wat uw zorgverzekeraar vergoedt en wat u zelf moet betalen.

Vragen

Als u na het lezen van deze informatie nog vragen heeft, dan kunt u deze stellen aan de arts. Ook kunt u contact opnemen met een medewerker van het Centrum voor Voortplantingsgeneeskunde, bereikbaar op werkdagen van 8.00 - 12.00 uur, telefoonnummer (050) 361 30 86. U kunt ook de website www.vpg.umcg.nl raadplegen.

Patiëntinformatie VLK 248 / juli 2015